

GEZİ PARKI MÜDAHALESİNE KARŞI HUKUKİ İZLEME GRUBU BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye’de 24 gündür süregelen ağır insan hakları ihlalleri, 5 insanın ölümüne ve binlerce kişinin yaralanmasına neden olmuştur. İstanbul’da süreç başından beri (31.05-19.06) toplam 880 gözaltı yaşanmıştır. Bu gözaltıların 42’si çocuktur. Şu ana kadar toplam 6 kişi tutuklanmıştır. Gözaltıların 31’i duran insan eylemine katılanlardır. (Duran insanların bir kısmı hemen salıverildi, yasal işleme konu edilmeden ancak listeler tüm alıkonmaları içeren bir genişlikte tutuldu) İşlemi tamamlanmamış 70 kişi kalıp, 33’ünün bugün, 37 kişinin ise Cuma günü adliyeye çıkarılması beklenmektedir.

GEZİ PARKI’NI SAHİPLENEN KENTLİLERE UYGULANAN ŞİDDET SUÇTUR

Taksim Gezi Parkı eylemleri, 1982 Anayasası ve ulusalüstü insan hakları belgeleri kapsamında koruma gören birçok hakkın kullanımına karşılık gelmektedir. Başlıcaları, çevre hakkı, kentli olma hakkı, insanlığın ortak mirasına saygı hakkı ile toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğüdür.

Yaşam hakkı başta, birçok hak ve özgürlük için temel olan çevre hakkı, şu çifte ödevi kapsamına almaktadır “Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir” (Anayasa, md.56). İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (İHAM) kararları da çevre hakkını yaşam hakkı, kötü muamele yasağı gibi haklarla bağlantılı olarak koruma altında tutmaktadır. Üstelik bu kararların, Anayasa (md.90) gereğince iç hukukta önceliği ve doğrudan uygulanma özelliği vardır.

Öte yandan; “Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir” (Any., md.34). Taksim Gezi Parkı’nı, doğal mekan olarak korunması amacıyla sahiplenilen kent sakinlerine polisin saldırısı hukuk dışı olup, suç oluşturmaktadır. Kaldı ki, İHAM, (Taksim dahil) kararları, toplantı izinsiz de olsa şiddet kullanılamayacağı yönündedir.

Buna rağmen, her düzeyde yapılmak istenen barışçıl bir araya gelme, toplantı ve yürüyüş, siyasi otoriteler ve idari makamlar tarafından suç olarak duyurulmakta, bunların engellenmesi ve dağıtılması için kolluk güçleri görevlendirilmektedir. Görevlendirme ve bunun kamuoyuna yansıtma şekliyle kolluk güçleri, yasadışı ve sert müdahale için teşvik edilirken, diğer yandan yönetime katılma ve demokratik muhalefet haklarını kullanmak isteyen insanlara dağözdağı verilmektedir.

MÜDAHALELER İŞKENCE BOYUTUNA ULAŞMIŞTIR

Kolluk güçleri, dünyada kimyasal silah olarak kabul edilen gazlarla donatılmakta, bu gazların kullanım şekli ve miktarı ile ilgili hiçbir sınırlayıcı düzenleme veya denetim yapılmamaktadır. Kitleyi dağıtma amacı ile kullanıldığı iddia edilen gazlar kalabalığın hem içine, hem de dağılabileceği yönlerde atılmakta, kitle gazla kuşatılmakta, bu şekliyle de bir cezalandırma aracına dönüştürülmektedir. Üstelik, kapsüllerin üzerinde yazan uyarı ibareleri dikkate alınmamakta, uzaktan ve eğik şekilde atılması gerekmekte olan kapsüller, yakın mesafeden, aç gözetilmeden, dik şekilde ve insanlara doğrudan atılmakta, gazın etkisine kapsülün darbe etkisi ve sıcaklığı da eklenmekte, gaz kapsülü de silaha dönüştürülmektedir. Akrep adı verilen, esas olarak patlayıcı atmaya ve belirli bir hedefi imha etmeye yönelik askeri taşıtların, bu sistemlerindende gaz kapsülleri atılmakta, bu kapsüller de mermi etkisi yaratmaktadır.

Gaz halinde ve çok dikkatli kullanılması gereken, kapsül içeriğini oluşturan kimyasal maddeler, tamamen kontrolsüz ve çok tehlikeli olabilecek bir şekilde, TOMA’lardan kitlelerin üzerine sıvı olarak yüksek tazyikle sıkılmakta, insanlarda cilt alerjileri ve yanıklar başta olmak üzere çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

Ayrıca, kitleleri dağıtmak için TOMA araçlarından tazyikli su sıkılmakta, dağıtma amacı aşılıp, kitleden ayrı tek başına duran kişilere, hatta kaçamayacak engellilere bile uygulanmakta, cezalandırma yöntemine dönüşmektedir.

Kullanılan gazların OC ve CS gazları olduğu, CS gaz solüsyonunun TOMA’ların su haznelerine de konularak sıvı şekilde uygulandığı da anlaşılmış, yetkililer tarafından da kabul edilmiştir.

Esas olarak kimyasal bir silah olduğu kabul edilen, dünyanın birçok ülkesinde de kamu düzenini ciddi derecede tehdit eden olaylar karşısında, nadiren ve çok dikkatli kullanılan kimyasal gazların, öldürücü ve yaralayıcı şekilde kullanılmasını engelleyecek hiçbir önlem alınmadan, demokratik haklarını kullanmak isteyenlere karşı, kanunsuz, yoğun, etkileri ağırlaştırılacak şekilde, çok yönlü silah olarak kullanıldığı, şiddetin ağırlığı ve denetimsizliğin, halka karşı işkence, korkutmaca, yıldırma boyutlarına ulaştığı, endişeyle izlenmektedir.

Tüm bu engelleme yöntemlerine ek olarak, yine kontrolsüz ve nedensiz şekilde plastik mermi kullanılmıştır.

Açıklanan şiddetin sonucunda ne yazık ki can kayıpları, ciddi yaralanmalar, sakatlanmalar yaşanmış, bir çok kişi de gözünü kaybetmiştir.

Kolluk güçlerinin kitlelerin sığındığı kapalı alanlara, yaralıların ve gazdan etkilenenlerin tedavi edildiği, revir olarak kullanıldığı bilinen yerlere yaptıkları saldırılar insan haklarını ihlal etmeyi de aşmaktadır.

Kolluk güçlerinin toplumsal olaylarda kask numaralarının mevcut olma ve kimliklerinin belirlenebilme zorunluluğu da görmezden gelinmiş, hatta polisler bilinçli bir şekilde, yaygın olarak kask numaralarını kapatmıştır. Bu davranış, polislerin daha müdahale öncesinde kanunları ve yetkilerinin sınırlarını aşacaklarını açıkça ilan ettikleri, kanunsuz emri ve şiddeti, kasti ve iradi olarak uyguladıklarını göstermektedir.

Polislerin müdahaleleri sonucunda oluşan ölüm, yaralama ve her türlü zarara ilişkin sağlıklı soruşturmaların yapılmadığı, soruşturmalara başlanmadığı, bu şekilde kimliklerini gizleyen polislerle ilgili de hiçbir işlem yapılmadığı görülmekte, böylece bu yasadışı şiddet zincirleme olarak korunmakta, teşvik edilmekte, uygulanmaya devam edilmektedir.

Devamında hukuksuz yakalamalar, gözaltı işlemi yapılmayan hukuksuz alıkoymalar, haksız gözaltılar, kayıt oluşturmalar, fotoğraf çekmeler, iletişim ortamlarının incelenmesi gibi işlemler de, hem ulusal hukuka, hem de uluslararası sözleşme ve düzenlemelere aykırılık oluşturmakta, Anayasa'nın 2, 13, 17, 19, 20, 25, 26, 28, 31, 33 ve 90'ıncı maddelerindeki güvenceleri tehdit etmektedir.

Hükümet üyeleri, idari otoriteler ve kolluk güçleri suç işlemektedir.

Hükümetin ve yetkililerin yaptıkları açıklamalar, hukuka aykırı işlem ve eylemlerin devam edeceği endişesini yaratmaktadır.

Gezi Parkı'na, Başbakan ve hükümet üyelerinin yasadışı açık talimatı ve yönlendirmeleri üzerine, İstanbul Valisi, İstanbul Emniyet Müdürü'nün yasadışı talimatlarıyla yapılan müdahale ve devamındaki süreçte, çevre hakkı, ifade özgürlüğü, toplantı haklarını kullanmak isteyen halka karşı kolluk güçlerince yasadışı şiddet uygulanmış ve şiddetin boyutu kabul edilemez boyuta ulaşmıştır.

İlgili siyasi, idari otorite ve kamu görevlileri arasında, konuyla ilgili birçok farklı beyan ve açıklama yapıldığı da görülmekte, böylece yapılan müdahalenin haklı olmadığına kendilerince de bilindiği anlaşılmaktadır.

Taksim'deki Mahkeme kararı olmadan gerçekleştirilen yıkım, yasa-Anayasa ve hukuk dışıdır. Taksim Gezi Parkındaki, hiçbir biçimde gerekli olmayan polis şiddetine yol açan, konusu suç teşkil eden emri veren Başbakan, Bakan ve vali ile bunları yerine getiren kolluk güçleri, zincirleme sorumludurlar. Anayasa madde 137 gereğince: "Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz".

Gezi Parkı Müdahalesine Karşı Hukuki İzleme Grubu olarak, hak kullanma önündeki hukuksuz engellemeler ve polis şiddetinin işkence boyutunda olması nedeniyle ulusal ve uluslararası alanda başvurularda bulunacağımızı, hukuka aykırılıkları izleyeceğimizi, öncelikli olarak işkence ve Diğer Zalimane Gayrı insani veya Küçültücü Muamele Veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 1.md, 20.md.'leri doğrultusunda Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Komitesi'ne başvuruda bulunacağımızı kamuoyu ile paylaşıyoruz.